

ת"פ 17068/05/17 - מדינת ישראל נגד מ ז (עציר) - בעצמה

בית משפט השלום בבאר שבע
ת"פ 17068-05-17 מדינת ישראל נ' ז(עציר)
לפני כבוד השופט דניאל בן טולילה
המאשימה
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עוה"ד שלומי שוחט
נגד
הנאשמת
מ ז (עציר) - בעצמה
ע"י ב"כ עוה"ד שאול דיוויס

02 אוקטובר 2017

גזר דין

הנאשמת הורשעה על פי הודאתה בעובדות כתב אישום מתוקן בביצוע עבירות של דרישת נכס באיומים, תקיפה, איומים והחזקת סכין שלא למטרה כשרה.

על פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, בתאריך 6.5.17, בסמוך לשעה 19:00 בבית ברח' ....., דרשה הנאשמת מאמה ט ז (להלן: "המתלוננת") כסף, תוך שימוש בכוח ובאיומים, בכך שביקשה ממנה את קצבתה של הנאשמת. משהמתלוננת השיבה כי אין כרגע את הכסף, הצמידה הנאשמת סכין לגרונה של המתלוננת ואמרה לה שתתן לה כסף עכשיו. במעמד זה תקפה הנאשמת את המתלוננת בכך שהכתה אותה ומשכה בשערותיה.

מיד לאחר המתואר לעיל, איימה הנאשמת על המתלוננת בפגיעה שלא כדין בגופה בכך שאמרה לה שתהרוג אותה, זאת עשתה בכוונה להפחידה או להקניטה. בעשותה את המתואר לעיל החזיקה הנאשמת בסכין מחוץ לתחום ביתה או חצריה ולא הוכיחה שעשתה כן למטרה כשרה. במסגרת הסדר הטיעון לא הייתה הסכמה לעניין העונש וכל צד היה חופשי בטיעונו.

טיעוני הצדדים לעונש:

המאשימה, בטיעוניה הכתובים לעונש הפנתה לערכים המוגנים שבהם פגעה הנאשמת בכללם, הערך של הגנה על שלמות גופו של אדם וכן הערכים של שלווה נפשו וחירות פעולתו של הפרט. עוד ציינה גם את הפגיעה בשלמות התא המשפחתי. אליבא דידה, מידה הפגיעה בערכים אלו הינה משמעותית, וזאת בשים לב למיהות המאוימת; לטיב הקשר בין השתיים; לאופי האיום ולשימוש שזו עשתה בסכין עת הצמידה אותו לגרונה של אמה. הדברים אמורים אפילו האלימות שהופנתה כנגד האם, אינה ברף הגבוה של עבירות כגון דא. עוד התבקש בית המשפט לתת את הדעת לביזוי וההשפלה שחשה המתלוננת המתוקפת. ביחס לעבירה של החזקת סכין, הפנתה המאשימה לענישה הנוהגת אשר אליבא דידה מחייבת השתתו של עונש מאסר בפועל. בגין אלה עתרה המאשימה למתחם עונש הולם הנע בין 12-30 חודשי מאסר

בפועל, לצד ענישה נלווית. בגדרי המתחם ולחומרא, ציינה המאשימה את עברה הפלילי של הנאשמת הכולל שתי הרשעות קודמות בעבירות סמים, שתיהן מהעת האחרונה. יש באמור לעיל, כדי למקם את עונשה של הנאשמת ברף הבינוני של מתחם העונש.

ב"כ הנאשמת מנגד, הפנה בראשית דבריו לנסיבות חייה הקשות של הנאשמת וזאת בין היתר, בשים לב לכך שתקופה ממושכת זו חיה ברחובות יחד עם בן זוגה והשניים צרכו סמים ואלכוהול, ללא מקור פרנסה. הרקע למעשיה נבע מציפייתה של הנאשמת- כבדרך שגרה, לקבל מאמה לפחות חלק מהקצבה החודשית לה זכאית הנאשמת, ציפייה שהתבדתה. כיום, יש לנאשמת נקודת אור ועיגון לצאת ממעגל החיים העלוב בו חיה, בדמות הליך מוצלח שעבר בן זוגה אשר מצא דיור ועלה על דרך נורמטיבית. בן זוגה מעוניין להמשיך ולחיות עמה לאחר שתשתחרר.

אליבא ההגנה, אומנם לנאשמת שתי הרשעות קודמות יחד עם זאת אלו אינן ממן העניין. עוד ביקשה ההגנה להתחשב בעברה הפסיכיאטרי והרפואי ובכך שזו סובלת ממחלת הסכיזופרניה. גם אם הנאשמת כשירה ואחראית למעשיה, הרי שבחוות הדעת שהוגשה בעניינה הומלץ כי זו תמצא במעקב פסיכיאטרי. הנאשמת בדבריה לביהמ"ש הביעה צער על מעשיה וסיפרה כי הדברים לא נעשו בשליטתה. היחסים בינה לבין אמה הינם כשורה ולכשתשתחרר מהמאסר, תעבור לגור עם בן זוגה.

דין והכרעה:

על פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש בהתאם לעקרון ההלימה, על בית המשפט להתחשב **"בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה"**.

במעשיה האמורים לעיל, פגעה הנאשמת, בשורת ערכים מוגנים בכללם, כבוד האדם, בטחונו האישי, חירותו והאוטונומיה לפעול ללא מורא. עוד יש במעשיה של הנאשמת כדי לפגוע בסדר הציבורי ושלטון החוק. עוד יש במעשים אלו בכדי לפגוע בשלמות התא המשפחתי.

באשר לפירוט הערכים המוגנים בעבירת האיומים ראו ע"פ 103/88 **ליכטמן נ' מדינת ישראל** (06.09.89): "אינטרס החברה הוא להגן על שלוות נפשו של הפרט... מפני מעשי הפחדה והקנטה שלא כדין, אינטרס חברתי נוסף אף הוא מוגן בעקיפין בעבירה זו, והוא נוגע לחופש הפעולה של הפרט... וידוע הוא שבמקרים רבים מושמעים איומים PER SE כמסר מסווה להתנהגות המצופה מן המאוימים...".

באשר לחומרת העבירה של דרישת נכס באיומים ראו ע"פ 1938/13 **רפיק ג'רבאן נ' מדינת ישראל** (27.2.14):

"העבירות בהן הורשע המערער - דרישת נכס באיומים ואחזקת סכין שלא כדין - הן קשות, לרוב הן מכוונות כלפי אנשים תמימים, ההולכים להם ברחובה של עיר, או כאלה העובדים לפרנסתם.

באמצעות הטלת אימה ופחד גוזלים אותם עבריינים נכסים וסכומי כסף מבעליהם, שעמלו קשה להשגתם. לפעמים הקרבנות נבחרו בצורה שרירותית ולפעמים במכוון בשל ההנחה שקבוצות אלה או אחרות קלות יותר לניצול..."

על החומרה הגלומה בעבירות אלימות בתוך המשפחה אפנה ל דברי כבוד השופטת א' פורקצ'יה, בע"פ 6758/07 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם במאגרים, 11.10.07).

"מעשי אלימות בתוך המשפחה נתפסים כבעלי חומרה מיוחדת במערכת האיסורים הפליליים העוסקים בעבירות אלימות. הציפייה האנושית הטבעית הינה כי בתוך משפחה ישררו יחסי אהבה, הרמוניה, וכבוד הדדי. הפרתה של ציפייה זו הופכת את השימוש באלימות במשפחה לתופעה העומדת בניגוד עמוק לחוש הצדק האנושי... נפוצותן של עבירות אלה, והצורך להגן על קרבנות האלימות שהם על פי רוב חסרי ישע, תורמים אף הם להחמרה הנדרשת בענישה בעבירות אלה."

אשר למדיניות הענישה הנוהגת בעבירות איומים ודרישת נכס באיומים כלפי בני משפחה הרי שבדומה למרבית העבירות בקודקס הפלילי ניתן למצוא קשת רחבה ביותר של עונשים החל מעונשים צופי פני עתיד, ועד עונשים המגיעים לשנתיים מאסר בפועל. על דרך הכלל, בית המשפט שת ליבו בין היתר למיהות המאיים, מיהות המאיים ומאזן הכוחות ביניהם. עוד בית משפט שת ליבו לנוסח האיומים, מטרתם, האם נלוו לאיומים צעדים ממשיים לצורך הגשמתם, או נלוו להם עבירות נוספות והכל בהצטרף ליתר נסיבות ביצוע העבירה.

בע"פ 1938/13 רפיק נ' מדינת ישראל - נדחה ערעור של נאשם שנגזר עליו עונש של 3 שנות מאסר בגין עבירה של דרישת נכס באיומים והחזקת סכין שלא למטרה כשרה.

בת"פ 39192-03-16 מדינת ישראל נ' בירימוב - גזר מותב זה על נאשם שדרש נכס באיומים מאימו וגנב ממנה כרטיס אשראי באמצעותו משך כספים, 8 חודשים מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

בע"פ 7538/11 גיגיני מ"י - אושר עונש מאסר בן 8 חודשים בגין עבירות של דרישת נכס באיומים והחזקת סכין. בתיק זה נעשה שימוש בסכין.

בת"פ 26775-11-13 מ"י טלקר - הורשעה הנאשם על-ידי מותב זה בעבירות של סחיטה באיומים וסכנת הדחה בחקירה. המדובר במי שאיים על אמו במטרה שתביא לזכרם של קנייטיס גיריות ובהמשך אף מסרכילות זמין משטרה והוא ירביץ לאחר שחרורו מהכלא. בגין מעשים אלו הוטל על הנאשם 7 חודשים מאסר בפועל לצד ענישה נלווית.

בת"פ 15801-11-14 מ"י פלוני (15.6.15) - נדון הנאשם, בין היתר, ל-7 חודשי מאסר בפועל בגין עבירות של דרישת נכס באיומים, היזק לרכוש במזיד, גניבה וקניין החזקה בסלולר לצרכי העצמית. המדובר בנאשם אשר דרש מאמו אחותו שיעביר לו את הכספים להם זכאי מהמל"ל בגין גמילתו מסמיים באמצעות איומים שונים.

בת"פ 46349-04-14 מ"י חכמון (4.4.16) קבע כב' השופט עטרמתחם הנעבין 6 ל-18 חודשי מאסר בגין עבירות של דרישת נכס באיומים. יצו כי נוכח השיקולים שיקום הוטל על הנאשם 100 ימי מאסר בפועל, לצד ענישה נלווית.

מידת הפגיעה של הנאשמת בערכים המוגנים הינה משמעותית. המדובר במי שמפנה איומים ותוקפת את אמה. על מצוות חובת כיבוד ההורים וחשיבותה ניתן ללמוד עוד מהציווי התנ"כי: **"כבד את אביך ואת אמך, כאשר צווך ה' אלוהיך למען יאריך ימך ולמען ייטב לך על האדמה אשר ה' אלוהיך נתן לך"**.

על האופן שבו יש לפרש את כבוד ההורים שבו ותנו בתי המשפט בכל הערכאות:

"כבוד ההורים, ראשיתו, בכיבוד הרצון, ככל האפשר והניתן, של האב והאם. רצונם, כך פרשנות הדיבר, לא רק כבודם, כי אם ציווי, כשלעצמו, בעבור בניהם ובנותיהם. ואחריתו בקיום כל מחסורם, ובמיוחד כך לעת מצוקה וחולי". (כך ראה למשל ת"פ 40296/99 מדינת ישראל נ' קלרה, מחוזי ת"א).

על פי המתואר בכתב האישום המתוקן תחילתו של האירוע בכך שהנאשמת דרשה מהמתלוננת את כספי הקצבה לה היא זכאית ושמונהלים/מוחזקים על ידי האם. לא ברור מדוע המתלוננת היא זו שאחראית על קצבתה של הנאשמת, אולם יש להניח שיש לכך סיבות בדין, שהרי המתלוננת הינה בגירה. עוד יצוין כי המתלוננת לא סירבה לתת את הכסף, אלא אך אמרה כי כרגע אין לה את הכסף.

הנאשמת אינה משלימה עם תשובה זו של אימה ובשלב זה הלה אוחזת סכין מצמידה אותה לגרונה של האם תוך דרישה שתיתן לה את הכסף.

המדובר באיומים ודרישת נכס באיומים במדרג הגבוה של עבירות בכגון דא באשר השימוש בסכין והצמדתו לגרונה של המתלוננת יש בו כדי להטיל מורא של ממש על המתלוננת. מדובר באיום מילולי בשילוב אלימות פיזית. יפים לענייננו דברים שנאמרו בע"פ 1938/13 **רפיק נ' מדינת ישראל** שדן בעניינו של נאשם שאיים באמצעות סכין כלפי מוכרת בחנות:

"בל נשכח כי הנפגע בעבירה זו, אינו יודע בזמן אמת לאן המצב יתדרדר. אין לנפגע, המתלוננת בענייננו, הבטחה ממאן דהוא כי לא יעשה שימוש בסכין בהמשך האירוע. כדי להקנות לאזרח מן השורה בטחון פנים הענישה חייבת לשדר מסר ברור שהתנהגות כזו מחייבת ענישה ראויה"

הנאשמת אינה חודלת ממעשיה ובהמשך תוקפת את המתלוננת בכך שהכתה אותה ומשכה בשערות ראשה מאיימת עליה בכך שתהרוג אותה. עצם דפוס פעולה שכזה כלפי בן משפחה, לא כל שכן כלפי אם, מלמד על כפיות טובה, על התרת רסנים ודפוסית התנהגות אימפולסיביים.

אמנם, לא נגרמו למתלוננת בסופם של דברים חבלות של ממש. יחד עם זאת, מבחינת פוטנציאל הנזק, מעשים אלה יכולים היו להיגמר בתוצאה קשה בהרבה, בפרט כאשר גם הנאשמת טוענת שבאירוע האמור לא הייתה בשליטה.

המדובר במעשים שיש בהם רכיב מובהק של השפלה ופגיעה בכבודה של המתלוננת, אשר מוצאת את עצמה בביתה מוכה כאשר סכין מוצמדת לה לגרון על ידי בתה. המדובר במעשים שיש בהם כדי לפגוע בשלמות התא המשפחתי.

מכל המקובץ לעיל, הנני לקבוע כי מתחם העונש ההולם נע בין 10 ל-24 חודשי מאסר בפועל.

בקביעת עונשה של הנאשמת ובגדרי המתחם ולקולא, תלקח בחשבון הודאתה, הודאה שיש בה משום הבעת חרטה ונטילת אחריות. עוד יש בהודאה זו משום ייתור העדת המתלוננת על כל המשתמע מכך, לרבות סיוע באיחוי התא המשפחתי. הנאשמת צעירה יחסית בגיל וכפי הנלמד מצבה הסוציאקונומי קשה כאשר על פי הנתען זו חיה תקופה ארוכה ברחובות ללא מקור פרנסה, תוך שימוש בסמים שונים. הנאשמת סובלת מבעיות נפשיות ומוכרת כחולת סכיזופרניה.

מנגד ולחומרא, יש לקחת בחשבון כי אין זו הסתבכותה הראשונה של הנאשמת בפליליים וכך גם אין זהו לה מעצר או מאסר ראשונים. ביחס לכך, יצוין כי הנאשמת הורשעה בשנת 2015 בעבירות של סחר בסם מסוכן, והחזקת סם לצריכה עצמית ונגזרו עליה 7 חודשים מאסר בפועל, לצד ענישה נלוות. כמו כן, הורשעה הנאשמת בשנת 2017 בשתי עבירות של החזקת סם לצריכה עצמית. הואיל ואין המדובר בעבירות אלימות משקלו של עבר פלילי זה יהיה במשורה.

בתיק זה לא הוגש תסקיר ומשכך, לא נפרשו מלוא הנתונים המצריכים לעניין, בכללם מידת השימוש שעושה הנאשמת בחומרים משני תודעה, מידת הזדקקותה להליך גמילה ויכולתה להירתם מהליך שכזה. בין כך ובין כך, ברי כי אין לדבר על הליכי שיקום בגינם יש לחרוג מטה ממתחם העונש ההולם. הדברים אמורים גם אם בן זוגה של הנאשמת החל בעצמו הליך טיפולי ועלה על דרך נורמטיבית.

בהעדרו של הליך טיפולי הרי שגורמי הסיכון הקיימים בעניינה של הנאשמת נותרים בעינם, ללא כל מענה, והדברים אמורים בפרט לסיכון הנשקף מתלותה של הנאשמת בחומרים משני תודעה. כאן המקום להזכיר כי את המעשים המיוחסים לנאשמת זו מבצעת לדבריה, בהיעדר שליטה.

בשים לב למצבה הסוציאקונומי של הנאשמת, בשים לב למשך תקופת המאסר שתיגזר עליה וכן על מנת לסייע באיחוי התא המשפחתי, ולפנים משורת הדין, בית המשפט ימנע מהשתת פיצוי למתלוננת הגם שנכון וראוי היה לעשות כן.

סוף דבר ומכל המקובץ לעיל, הנני לגזור על הנאשמת את העונשים הבאים:

א. 12 חודשים מאסר בפועל מיום מעצרה 06.05.17.

ב. 5 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורה, שלא תעבור עבירות אלימות או רכוש מסוג עוון או עבירת איומים או עבירה של החזקת סכין למטרה לא כשרה.

ג. 10 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורה, שלא תעבור עבירות אלימות או רכוש מסוג פשע.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתנה והודעה היום י"ב תשרי תשע"ח, 02/10/2017 במעמד הנוכחים.

דניאל בן טולילה, שופט